

Lugupeetud sotsiaalminister Karmen Joller
Sotsiaalministeerium
info@sm.ee

27. juuli 2026

Rahvatervishoiu seaduse jt seaduste muutmise seadus (tervishoiu ja sotsiaalsüsteemi koostöö)

Täname võimaluse eest avaldada arvamust rahvatervishoiu seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu kohta.

Eesti Rehabilitatsiooniasutuste Liit (edaspidi ERL) toetab eelnõu üldist eesmärki parandada tervishoiu- ja sotsiaalvaldkonna koostööd ning muuta inimese teekond abini terviklikumaks, inimesekesksemaks ja vajaduspõhisemaks. Leiame, et rehabilitatsioonisüsteemi puudutavas osas vajab eelnõu veel täpsustamist, sest ERLi varasemates arvamustes tõstatatud küsimusi on küll osaliselt käsitletud, kuid ei ole sisuliselt lahendatud.

Tunnustame, et rehabilitatsiooniteenuse muudatusi ning TERVIKute süsteemi käsitletakse käesolevas kooskõlastusringis koos, sest need on sisuliselt tihedalt seotud. Just seetõttu peab eelnõust selgelt nähtuma, kuidas rehabilitatsiooniteenuse osutajad TERVIKu süsteemi kaasatakse, kuidas abivajaja uues süsteemis rehabilitatsiooniteenusele jõuab, kuidas piiritletakse vastutus teenusevajaduse hindamisel ja teenusele suunamisel ning kuidas rahastatakse teenuseosutajate osalemist TERVIKu töös. Praeguses sõnastuses jäävad need seosed ja vastutuse piirid endiselt ebaselgeks.

Seletuskirjas on kirjeldatud, et inimese teekond teenuseni algab üldjuhul tervishoiu- või sotsiaalvaldkonna spetsialisti märkamise kaudu. Palume täpsustada, kuidas tagatakse abivajaja ja tema lähedase võimalus alata abi saamise protsess olukorras, kus abivajaja ise või tema lähedane näeb rehabilitatsioonivajadust, kuid tervishoiu- või sotsiaalvaldkonna spetsialist märkamislehte ei koosta.

Lisaks palume täpsustada, kuidas välditakse olukorda, kus TERVIKust kujuneb täiendav juhtimis- ja koordineerimistasand, mis dubleerib kohaliku omavalitsuse või seniste teenuseosutajate ülesandeid ning suurendab halduskoormust. Eelnõus tuleb selgemalt piiritleda TERVIKu, terviseteejuhi, kohaliku omavalitsuse ja teenuseosutajate vastutus konkreetse abivajaja teenuste korraldamisel.

Lisaks TERVIKu süsteemiga seotud küsimustele jäävad rehabilitatsiooniteenuse eelnõu osas jätkuvalt vastuseta või ebapiisavalt põhjendatuks järgmised küsimused.

Rehabilitatsiooniasutuste tulevik

Eelnõu ei anna piisavat kindlust, et senistel pädevatel rehabilitatsiooniasutustel on uues süsteemis võimalus tegevust jätkata. Eelnõu kohaselt muutub teenuse osutamine oluliselt tervishoiuteenuse osutamise tegevusloa, Tervisekassa lepingumahtude ning HVA haiglate või teiste tervishoiuteenuse osutajate koostöövalmiduse põhiseks. See ei anna senistele

teenuseosutajatele piisavat kindlust oma tegevuse jätkamiseks ega võimalda hinnata reformi tegelikku mõju.

Lisaks ei ole piisavalt maandatud riski, et teenus koondub suuremate teenuseosutajate juurde ning senised väiksemad ja spetsialiseerunud rehabilitatsiooniasutused jäävad süsteemis kõrval- või alltöövõtja rolli või on sunnitud tegevuse lõpetama. Sellisel juhul võib väheneda abivajaja tegelik valikuvabadus, teenuse paindlikkus ning nii regionaalne kui ka linnasisene kättesaadavus.

Teenuse rahastamine

Rehabilitatsiooniteenuse rahastamise üldine raamistik on seletuskirjas kirjeldatud, kuid jätkuvalt vajab täpsustamist konkreetne hinnastamismetoodika ja selle rakendamine praktikas. Eelkõige palume selgitada, kuidas hinnastatakse meeskonnapõhine töö, mittetervishoiuspetsialistide panus, teenuse osutamine inimese igapäevases keskkonnas, vahe- ja lõpphindamised, kokkuvõtete koostamine jms.

Rehabilitatsiooniasutuste halduskoormus ja üleminekukulud

Eelnõu ei kajasta piisavalt teenuseosutajate tegelikku halduskoormust ja üleminekukulusid. Eelnõu seletuskirjas eeldatakse halduskoormuse vähenemist, kuid praktikas lisanduvad või muutuvad mitmed tööprotsessid, sealhulgas dokumenteerimine, heaoluplaani ja tegevuskava seostamine, kvaliteedijuhtimissüsteemi muutmine ning tegevusloaga seotud investeeringute vajadus.

Spetsialistide puudus

Eelnõu ei anna piisavat kindlust, et uues süsteemis on võimalik tagada vajalike spetsialistide olemasolu olukorras, kus kvalifikatsiooninõuded muutuvad ning mitmeid vajalikke spetsialiste, sealhulgas kliinilisi psühholooge ja psühholoog-nõustajaid, napib juba praegu.

Eeltoodust tulenevalt leiame, et kuigi eelnõud on täiendatud, ei ole ERLi varasemates arvamustes tõstatatud põhiriskid sisuliselt maandatud. Palume eelnõu enne edasist menetlemist täiendada viisil, mis annab selged vastused teenuseosutajate jätkamise, rehabilitatsiooniteenuse osutajate TERVIKusse kaasamise, abivajajate valikuvabaduse, teenusele jõudmise, rahastusmudeli, halduskoormuse ja spetsialistide kättesaadavuse kohta.

Eesti Rehabilitatsiooniasutuste Liit ei saa eelnõu esitatud kujul kooskõlastada.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Marilin Vaksman
juhatuse esimees